Programare declarativă Introducere în programarea funcțională folosind Haskell

Ana Cristina Turlea

ana.turlea@fmi.unibuc.ro

Clasa de tipuri **Monad**

Monade standard

Monadă definită de utilizator: propria monadă IO

Clasa de tipuri Monad

Clasa de tipuri Monad

```
class Applicative m => Monad m where
  (>>=) :: m a -> (a -> m b) -> m b
  (>>) :: m a -> m b -> m b
  return :: a -> m a

ma >> mb = ma >>= \ -> mb
```

- m a este tipul computațiilor care produc rezultate de tip a (și au efecte laterale)
- a -> m b este tipul continuărilor / a funcțiilor cu efecte laterale
- >>= este operația de "secvențiere" a computațiilor

În Haskell, monada este o clasă de tipuri!

Functor și Applicative pot fi definiți cu return și >>=

```
instance Monad M where
  return a = ...
 ma >>= k = ...
instance Applicative M where
  pure = return
 mf < *> ma = do
   f < - mf
   a < - ma
   return (f a)
  -- mf >>= ( f -> ma >>= ( a -> return (f a) ) )
instance Functor F where -- ma >>= \a -> return (f a)
 fmap f ma = pure f <*> ma -- ma >>= (return . f)
```

Notația do pentru monade

Notația cu operatori	Notația do
e >>= \x -> rest	x <- e
	rest
e >>= \> rest	е
	rest
e >> rest	е
	rest

De exemplu

devine

do

Monade standard

Exemple de efecte laterale

I/O Monada IO
Parțialitate Monada Maybe
Excepții Monada Either
Nedeterminism Monada [] (listă)
Logging Monada Writer
Stare Monada State
Memorie read-only Monada Reader

Monada Maybe(a funcțiilor parțiale)

```
data Maybe a = Nothing | Just a
instance Monad Maybe where
  return = Just
  Just va >>= k = k va
  Nothing >>= = Nothing
radical :: Float -> Maybe Float
radical x \mid x >= 0 = return (sqrt x)
          | x < 0 = Nothing
solEq2 :: Float -> Float -> Float -> Maybe Float
solEq2 0 0 0 = return 0  -- a * x^2 + b * x + c = 0
solEq2 0 0 c = Nothing
solEq2 0 b c = return ((negate c) / b)
solEq2 a b c = do
                  rDelta \leftarrow radical (b * b - 4 * a * c)
                  return ((negate b + rDelta) / (2 * a))
```

Monada **Either**(a excepțiilor)

```
data Either err a = Left err | Right a
instance Monad (Either err) where
 return = Right
 Right va >>= k = k va
 err >>= err -- Left verr >>= = Left verr
radical :: Float -> Either String Float
radical x \mid x >= 0 = return (sqrt x)
         | x < 0 = Left "radical: argument negativ"
solEq2 :: Float -> Float -> Float -> Either String Float
solEq2 0 0 c = Left "Nu are solutii"
solEq2 0 b c = return ((negate c) / b)
solEq2 a b c = do
                rDelta \leftarrow radical (b * b - 4 * a * c)
                return ((negate b + rDelta) / (2 * a))
```

Monada listelor (a funcțiilor nedeterministe)

```
instance Monad [] where
  return va = [va]
 ma >>= k = [vb \mid va <- ma, vb <- k va]
Rezultatul functiei e lista tuturor valorilor posibile.
radical :: Float -> [Float]
radical x \mid x >= 0 = [negate (sqrt x), sqrt x]
          | x < 0 = []
solEq2 :: Float -> Float -> [Float]
                   -- a * x^2 + b * x + c = 0
solEq2 0 0 c = []
solEq2 0 b c = return ((negate c) / b)
solEq2 a b c = do
                   rDelta \leftarrow radical (b * b - 4 * a * c)
                  return (negate b + rDelta) / (2 * a)
```

Monada Writer (variantă simplificată)

Monada Writer - Exemplu logging

```
newtype Writer log a = Writer { runWriter :: (a, log) }
tell :: log -> Writer log ()
tell msg = Writer ((), msg)
logIncrement :: Int -> Writer String Int
logIncrement x = do
  tell ("increment: " ++ show x ++ "\n")
  return (x + 1)
logIncrement2 :: Int -> Writer String Int
logIncrement2 x = do
  v <- logIncrement x
  logIncrement v
Main> runWriter (logIncrement2 13)
(15, "increment: 13\nincrement: 14\n")
```

Monada State

```
newtype State state a = State{runState :: state ->(a, state)}
instance Monad (State state) where
  return va = State (\s -> (va, s))
-- return a = State f where f = \s -> (a,s)
 ma >>= k = State $\s -> let
                                  (va, news) = runState ma s
                                  State h = k va
                             in (h news)
-- ma :: State state a
-- runState ma :: state -> (a, state)
-- k :: a -> State state b
-- h :: state -> (b, state)
-- ma >>= k :: State state b
```

Monada State

Funcții ajutătoare:

```
get :: State state state get = State (\s -> (s, s)) modify :: (state -> state) -> State state () modify f = State (\s -> ((), f s))
```

Monada State - exemplu "random"

```
newtype State state a = State{runState :: state ->(a, state)}
get :: State state state
get = State (\s -> (s,s))
modify :: (state -> state) -> State state ()
modify f = State (\s -> ((), f s))
cMULTIPLIER, cINCREMENT :: Word32
cMULTIPLIER = 1664525 ; cINCREMENT = 1013904223
rnd, rnd2 :: State Word32 Word32
rnd = do modify (\seed -> cMULTIPLIER * seed + cINCREMENT)
         aet
rnd2 = do r1 < - rnd
          r2 <- rnd
          return (r1 + r2)
Main> runState rnd2 0
(2210339985,1196435762)
```

Monada Reader(stare nemodificabilă)

Monada Reader- exemplu: mediu de evaluare

```
newtype Reader env a = Reader { runReader :: env -> a }
ask :: Reader env env
ask = Reader id
data Prop ::= Var String | Prop :&: Prop
type Env = [(String, Bool)]
var :: String -> Reader Env Bool
var x = do
          env <- ask
          fromMaybe False (lookup x env)
eval :: Prop -> Reader Env Bool
eval(Var x) = var x
eval (p1 :&: p2) = do
  b1 <- eval p1
  b2 <- eval p2
  return (b1 && b2)
```

Monada Writer(varianta lungă)

Clasele Semigrup și Monoid

Clasa de tipuri Semigroup

O mulțime, cu o operație <>care ar trebui să fie asociativă

class Semigroup a where

```
(<>) :: a -> a -> a
```

Clasa de tipuri Monoid

Un semigrup cu unitatea mempty. mappend este alias pentru <>.

class Semigroup a => Monoid a where

```
mempty :: a
mappend :: a -> a -> a
mappend = (<>)
```

Foarte multe tipuri sunt instanțe ale lui Monoid. Exemplul clasic: listele.

Monada Writer(varianta lungă)

Implementări pentru intrări/ieșiri

În continuare vom implementa propria monadă IO.

```
type Input = String
 type Output = String
 newtype MylO a =
        MyIO { runMyIO :: Input -> (a, Input, Output) }
 instance Monad MylO where
O data myio :: MyIO a are forma myio = MyIO f unde
f :: Input -> (a, Input, Output) si runMyIO myio = f
```

Monada MylO

```
instance Monad MylO where
   return x = MyIO (\input -> (x, input, ""))
  m \gg k = MyIO f
          where f input =
             let (x, inputx, outputx) = runMyIO m input
                 (y, inputy, outputy) = runMyIO (k x) inputx
             in (y, inputy, outputx ++ outputy)
instance Applicative MylO where
  pure = return
  mf <_*> ma = do \{ f <_- mf; a <_- ma; return (f a) \}
instance Functor MylO where
  fmap f ma = do { a <- ma; return (f a) }
```

MyIO - funcționalități de bază

```
newtype MylO a =
   MyIO { runMyIO :: Input -> (a, Input, Output) }
 myPutChar :: Char -> MyIO ()
 myPutChar c = MyIO (\input -> ((), input, [c]))
 myGetChar :: MylO Char
 myGetChar = MyIO (\ (c:input) \rightarrow (c, input, ""))
 runIO :: MyIO () -> String -> String
 runIO command input = third (runMyIO command input)
                       where third (, , x) = x
-- primind o comanda si un sir de intrare, intoarce sirul
   de iesire
```

MyIO - myGetChar și myPutChar

Exemple de utilizare:

```
> runMyIO myGetChar "abc"
('a', "bc", "")
> runIO (myPutChar 'a' :: MyIO ()) ""
"a"
> runMyIO (myPutChar 'a' >> myPutChar 'b') ""
((), "", "ab")
> runMyIO (myGetChar >>= myPutChar . toUpper) "abc"
((), "bc", "A")
```

myPutStr folosind myPutChar

```
myPutStr :: String -> MyIO ()
myPutStr = foldr (>>) (return ()) . map myPutChar

myPutStrLn :: String -> MyIO ()
myPutStrLn s = myPutStr s >> myPutChar '\n'

> runIO (myPutStr "abc" :: MyIO ()) ""
   "abc"
```

myGetLine folosind myGetChar

```
myGetLine :: MylO String
 myGetLine = do
    x <- myGetChar
    if x == ' n'
      then return []
      else do
        xs <- myGetLine
        return (x:xs)
> runMyIO myGetLine "abc\ndef"
 ("abc", "def", "")
```

Exemple — Echoes

```
echo1 :: MylO ()
 echo1 = do {x<- myGetChar ; myPutChar x}
echo2 :: MyIO ()
 echo2 = do \{x < -myGetLine ; myPutStrLn x\}
> runMyIO echo1 "abc"
 ((),"bc","a")
> runMyIO echo2 "abc\n"
 ((),"","abc\n")
> runMyIO echo2 "abc\ndef\n"
 ((), "def\n", "abc\n")
```

MyIO - exemplu

```
echo :: MylO ()
echo = do
   line <- myGetLine
   if line == ""
     then return ()
     else do
       myPutStrLn (map toUpper line)
       echo
> runIO echo "abc\ndef\n\n"
 "ABC\nDEF\n"
```

Legătura cu IO

Vrem să folosim modalitățile uzuale de citire/scriere, adică să facem legătura cu monada **IO**. Pentru aceasta folosim funcția

```
interact :: (String -> String) -> IO ()
```

care face parte din biblioteca standard, și face următoarele:

- citește stream-ul de intrare la un șir de caractere (leneș)
- aplică funcția dată ca parametru acestui șir
- trimite șirul rezultat către stream-ul de ieșire (tot leneș)

```
convert :: MyIO () -> IO ()
convert = interact . runIO
```

Legătura cu IO

```
> convert echo
aaa
AAA
bbb
BBB
ddd
DDD
```

Monada MylO

```
instance Monad MylO where
   return x = MyIO (\input -> (x, input, ""))
  m >>= k = MyIO f
           where f input
             let (x, inputx, outputx) = runMyIO m input
                 (y, inputy, outputy) = runMyIO (k x) inputx
             in (y, inputy, outputx ++ outputy)
instance Applicative MylO where
   pure = return
   mf <_*> ma = do \{ f <_- mf; a <_- ma; return (f a) \}
instance Functor MylO where
  fmap f ma = do { a <- ma; return (f a) }
main :: IO ()
main = convert (echo :: MyIO ())
```

Clasa de tipuri pentru IO

Putem defini o clasă de tipuri pentru a oferi servicii de I/O

```
class Monad io => MylOClass io where
  myGetChar :: io Char
  -- read a character

myPutChar :: Char -> io ()
  -- write a character

runlO :: io () -> String -> String
  -- given a command and an input produce the output
```

Celelalte funcționalități I/O pot fi definite generic în clasa MyIOClass.

MyIO este instanță a lui MyIOClass

```
newtype MyIO a =
   MyIO { runMyIO :: Input -> (a, Input, Output) }
instance MyIOClass MyIO where
   myPutChar c = MyIO (\input -> ((), input, [c]))
   myGetChar = MyIO (\ (c:input) -> (c, input, ""))
   runIO command input = third (runMyIO command input)
      where third (_, _, x) = x
```

Pe săptămâna viitoare!